

Sygn. akt I C

894/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2014 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Tadeusz Dereń

Protokolant Magda Biernat

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2014 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę kwoty 50000 zł

I zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. K. kwotę 15000 zł (piętnaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lipca 2013 roku do dnia zapłaty;

II dalej idące powództwo oddala;

III zasądza od powoda J. K. na rzecz strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 1026,86 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu;

IV nakazuje stronie pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. uiścić na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Kłodzku kwotę 750 zł tytułem brakującej opłaty sądowej od zasądzzonego roszczenia, od której powód był w całości zwolniony.

Sygn. akt I C 894/13

UZASADNIENIE

Powód J. K. wniósł pozew o zasądzenie od strony pozwanej kwotę 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4.07.2013r do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 kc w zw. a z art. 24§1 kc oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4800zł.

W uzasadnieniu pozwu podał, że w dniu 21.11.2001r. w S. w wyniku potrącenia w rejonie oznakowanego przejścia dla pieszych przez samochód osobowy marki F. (...) o nr rejestr. (...) zginęła matka powoda T. K.. Sprawca zdarzenia D. Ś. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 4.12.2002r. sygn. II K 271/02 został uznany winnym popełnienia czynu z art. 177§2 kk i skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat. Pojazd sprawcy wypadku w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w towarzystwie ubezpieczeniowym pozwanego.

Powód reprezentowany przez (...) S.A. w L. pismem z dnia 31.05.2013r zgłosił swoje roszczenie wobec pozwanego tytułem zadośćuczynienia w kwocie 90.000 zł. Strona pozwana pomimo otrzymania w/w pisma w dniu 3.06.2013r. do dnia wniesienia pozwu nie podjęła decyzji w sprawie. Zdaniem powoda roszczenie może być zakwalifikowane

jako żądanie zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w rozumieniu art.448 kc zaś przesłanką żądania jest naruszenie dóbr osobistych.

Śmierć matki była dla powoda ogromną tragedią z której do dzisiaj nie potrafi się pogodzić gdyż łącząca go z matką więź była niezwykle silna i był bardzo zżyty. Przez całe życie mieszkali razem, powód w każdej chwili mógł liczyć na jej pomoc i wsparcie, spędzał z matką dużo czasu. Gdy zginęła, powód miał 25 lat i po śmierci matki nie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości .Relacje pomiędzy nim a jego braćmi bardzo się rozluźniły. Każdego dnia odczuwa brak matki a zwłaszcza podczas świąt i uroczystości rodzinnych.

Żądanie wypłaty odsetek od dnia 4.07.2013r. jest w pełni uzasadnione, gdyż zgłoszenie roszczenia nastąpiło pismem z dnia 31.05.2013r. które dotarło do pozwanego w dniu 3.06.2013r., zaś pozwany był zobowiązany do wypłaty należnego zadośćuczynienia w terminie 30 dni od dnia zgłoszenia roszczenia. Wysokość kosztów zastępstwa uzasadnia nakład pracy pełnomocnika powoda i jego wkład w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych podnosząc, iż pozwany nie posiada legitymacji biernej do występowania w procesie gdyż ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nie przewiduje możliwości uzyskania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych. Gdyby Sąd nie uznał braku legitymacji pozwany podniósł , że powód nie udowodnił aby w wyniku śmierci ? doszło do naruszenia jego dobra osobistego. Pozwany nie kwestionuje , że śmierć matki powoda mogła być dla niego silnym przeżyciem, mimo to stanu psychicznego powoda opisanego w pozwie nie można określić jako istotnie odbiegającego od stanu psychicznego innych osób, które straciły bliskie osoby min. w wyniku ciężkiej i długotrwałej choroby.

Ponadto, wypadek w którym zginęła matka powoda miał miejsce ponad 12 lat temu, zaś nie można wywodzić zasadności uprawnienia powoda do zadośćuczynienia z samego faktu śmierci i twierdzeń dotyczący reakcji na śmierć jego matki. Powód po śmierci matki nie zamknął się w sobie , pozostaje w związku małżeńskim i ma dzieci , a także wykonuje odpowiedzialną pracę w wojsku.

Powód w chwili śmierci matki był osobą 25 – letnią , a więc osobą dorosłą , ukształtowaną psychicznie i realizującą własne plany życiowe. Nadto pozwany zaznaczył , że żądanie powoda jest rażąco wygórowane i nie adekwatne do wskazywanej przez niego krzywdy, oraz wyroków sądów powszechnych w sprawach podobnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 4.12.2002r. uznano oskarżonego D. Ś.za winnego popełnienia czynu polegającego na tym , że w dniu 21 listopada 2001 r. w S., nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym kierując samochodem marki F. (...)o nr rej. (...)nie zachował szczególnej ostrożności w rejonie oznakowanego przejścia dla pieszych, nie udzielając pierwszeństwa pieszej T. K., którą potarcił lewym przodem samochodu w wyniku czego pokrzywdzoną wyrzuciło do góry, poczym spadła na drugi samochód F. (...)i odbijając się od przedniej szyby tegoż samochodu spadła na środek jezdni ponosząc śmierć na miejscu.

W wyniku urazu czaszkowo- mózgowego , wielokrotnego złamania kości sklepienia czaszki i podstawy czaszki , rozerwania wątroby , stłuczenia płuc , krwawienie do jamy otrzewnowej i złamania kości podudzia prawego i za to wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby 4 lat.

Pojazd sprawcy wypadku w dacie zdarzenia posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w towarzystwie ubezpieczeniowym pozwanego. W chwili śmierci matka powoda miała 52 lata.

/dowód: akta szkodowe- w tym oryginał wyroku SR w Kłodzku z dnia 4.12.2002r k-7

odpis aktu zgonu T. K. nr (...) k-5/ ,

Powód, reprezentowany przez (...) S.A. w L. , pismem z dnia 31.05.2013r zgłosił stronie pozwanej żądanie przyznania kwoty 90 000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią matki .

Powyższe pismo strona pozwana otrzymała w dniu 3.06.2013r.

Pismem z dnia 16.07.2013r.pozwany odmówił przyznania odszkodowania.

/dowód: akta szkodowe pozwanego w tym pismo powoda z 31.05.2013r. k-13 ,

pismo pozwanego z 16.07.2013r k-21

potwierdzenie odbioru przez pozwanego z 3.06.2013r. k-13/.

Powód w chwili śmierci matki miał 25 lat , cały czas zamieszkiwał z matką był mocno zżyty i związany emocjonalnie z matką z którą spędzał bardzo dużo czasu , w każdej sytuacji mógł liczyć na jej pomoc i wsparcie . Jej śmierć dla powoda była ogromnym wstrząsem , do chwili obecnej odczuwa brak matki, nie może pogodzić się z jej nagłą śmiercią, która stanowiła dla powoda uraz emocjonalny i psychiczny.

Po śmierci matki powód , przez okres trzech lat , był zamknięty w sobie , wybuchowy i nerwowy, przygnębiony, nie potrafił z nikim rozmawiać na temat śmierci matki.

W przyszłości powód liczył na pomoc matki min. przy wychowaniu dzieci, zaś z uwagi na jej śmierć ślub powoda został przełożony o dwa lata. Również po śmierci matki rozpadła się rodzina powoda i jego relacje z braćmi bardzo się rozluźniły.

Powód zamierzał wspólnie mieszkać z matką do końca jej życia , nawet po zawarciu związku małżeńskiego .

Po stracie matki powód nie korzystał z pomocy psychologa lub psychiatry , gdyż nie potrafił rozmawiać o śmierci matki z obcymi ludźmi.

Śmierć matki nie zmieniła planów życiowych powoda , ani też nie miała wpływu na jego życie zawodowe. W listopadzie 2001r. powód stracił pracę z uwagi na upadłość firmy

Z małżeństwa powód ma dwoje dzieci w wieku 10 lat i 2 lata , zaś od 2010 r. pracuje jako żołnierz zawodowy w Batalionie P. G. w K..

/dowód : - przesłuchanie powoda J. K. k-57 verte

- zeznania świadka I. K. k-57/.

W wyniku śmierci matki doszło u powoda do urazu psychicznego i zaburzeń emocjonalnych, które przez okres kilku miesięcy trwały w stopniu łagodnym na pograniczu umiarkowanego , nie miały jednak wpływu na funkcjonowanie powoda, w życiu osobistym , zawodowym , rodzinnym i społecznym. Uraz psychiczny u powoda związany ze śmiercią matki nie miał charakteru nadzwyczajnego, pozostawał w granicach normalnej reakcji psychicznej dla osoby , która straciła osobę bliską. Można uznać , że w wyniku śmierci matki powód doznał krzywdy , a reakcja powoda była adekwatna i podobna w nasileniu jak u większości zdrowych osób. Uraz psychiczny i zaburzenia emocjonalne powoda nie wywierały u niego długotrwałego lub trwałego uszczerbku na zdrowiu.

/dowód: opinia biegłego psychiatry W. B. k-67 /.

Sąd zważył, co następuje:

Bezsporne jest w sprawie, iż prawomocnym wyrokiem tut. Sądu z dnia 4.12.2002r. sprawca wypadku z dnia 21 listopada 2001r. D. Ś., w wyniku którego T. K.doznała obrażeń ciała w następstwie których poniosła śmierć na miejscu,

został uznany za winnego tego zdarzenia i na podstawie przepisu art. 177§ 2 kk wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby 4 lat, jak również, że samochód sprawcy wypadku posiadał w chwili zdarzenia ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w towarzystwie ubezpieczeniowym pozwanego.

Bezspornym jest także, że powód zgłosił stronie pozwanej pismem z dnia 31.05.2013r. żądanie przyznania kwoty 90 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią matki, zaś strona pozwana odmówiła przyznania odszkodowania / akta szkodowe pozwanego/.

Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej o braku legitymacji biernej w przedmiotowej sprawie. Wskazać należy, że w dniu 3.08.2008r został znowelizowany ustawą z dnia 30.05.2008r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw /Dz. U. nr 116 poz. 731/ przepis art. 446 poprzez dodanie §4. Wprawdzie przepis ten nie obowiązywał w chwili śmierci matki powoda w dniu 21.11.2001r., ale orzecznictwo Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448kc w zw. z art. 24§1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r. / vide: wyrok SN z 10.11.2010r. -II CSK 248/10 uchwała SN z 22.10.2010 r. -III CZP 76/10, wyrok SN z 25.05.2011r.- II CSK537/10, wyrok SN z 12.05.2011r. I CSK 621/10./

Podkreślić także należy, że w wyroku z dnia 11.05.2011r. – I CSK 621/10 Sąd Najwyższy stwierdził, że wprowadzenie art. 446§4 kc doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania.

Ponadto, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego /vide: - uchwała z 20.12.2012r.-III CZP 93/12/ przepis art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych / Dz. U. 2013. 392 ze zm./ nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc.

Z przepisu art. 23 kc wynika, że istnieje wiele dóbr osobistych korzystających z ochrony zaś obecnie, w świetle orzecznictwa i literatury, nie budzi już wątpliwość, iż podlegają ochronie na podstawie art. 23 i 24 kc więzi rodzinne, które jest dobrem osobistym, a jego naruszenie uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art.448 kc w zw. z art. 24§1 kc. w sytuacji, gdy śmierć członka rodziny nastąpiła na skutek deliktu /wypadku komunikacyjnego/, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r.

Przesłanką odpowiedzialności jest nie tylko bezprawne, ale i zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego /vide: wyrok SN z dnia 12.12.2002r.-VCKN 1581/10/.

W niniejszej sprawie spełnienie tej przesłanki nie może budzić wątpliwości skoro sprawca wypadku drogowego został skazany prawomocnym wyrokiem karnym. Niewątpliwie powód, jako syn zmarłej T. K., jest najbliższym członkiem rodziny zmarłego. Nadto podkreślić należy, iż w przypadku szkód na osobie stosuje się ogólne zasady odszkodowawcze przyjęte w kodeksie cywilnym w art. 444-449 kc w zw. z art. 361-363 kc.

Ubezpieczyciel odpowiada za wszelkie szkody związane z ruchem pojazdu, chyba że ustawodawca wyraźnie którąś z nich wyłączył. Nie ma przepisu wskazującego na wyłączenie odpowiedzialności pozwanego za naruszenie dóbr osobistych w związku ze spowodowaniem wypadku co potwierdza powołanie wyżej orzecznictwa Sądu Najwyższego, zaś powołany przez pełnomocnika powoda w odpowiedzi na pozew pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 lipca 2010r. nie tylko nie wiąże Sądu w przedmiotowej sprawie, ale stanowi „kuriozum” i jest odosobniony na tle konsekwentnej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego. Z tych względów Sąd nie uwzględnił zarzutu braku legitymacji procesowej biernej pozwanego uznając, że powództwo zasługuje uwzględnienie co do zasady.

W niniejszej sprawie zawinione działanie sprawcy wypadku, za którego pozwany odpowiada gwarancyjnie, spowodowało śmierć matki powoda.

Uwzględniając kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, którego głównym celem jest zatarcie lub co najmniej złagodzenie następstw naruszenie dóbr osobistych, uznaje się, że wysokość zadośćuczynienia winna zależeć przede wszystkim od wielkości doznanej krzywdy. Dla jej sprecyzowania i przyjęcia odpowiedniej sumy zadośćuczynienia, a należy mieć na uwadze, iż brak jest stałych i jednolitych kryteriów w tym zakresie, uwzględnić należy takie okoliczności jak rodzaj naruszonego dobra, rozmiar doznanej krzywdy – oceniona obiektywnie intensywność roszczenia, stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dowolnego naruszenia dobra osobistego, nieodwracalność skutków roszczeń, stopień winy sprawcy.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika jednoznacznie, że w wyniku śmierci matki powoda doszło do naruszenia dobra osobistego powoda jakim jest więź rodzinna, w tym wypadku z osobą szczególną – jaką jest matka.

Wskazać należy, że więź pomiędzy rodzicami a dziećmi jest wartością niematerialną, która – jako dobro osobiste – podlega ochronie prawa cywilnego. Postępowanie dowodowe wykazało, że więź między powodem, a zmarłą matką była bardzo silna, której zerwanie spowodowało u powoda ból, cierpienie, przygnębienie i ogromny wstrząs tym bardziej, że śmierć matki powoda była nie tylko gwałtowna i niespodziewana ale i przedwczesna, gdyż w dniu śmierci matka powoda miała 52 lata.

Zdaniem Sądu próba porównania stanu psychicznego powoda i osób, które straciły osoby bliskie np. w wyniku długotrwałej choroby podniesiona przez pozwanego w odpowiedzi na pozew nie jest w żadnym stopniu adekwatna do realiów niniejszej sprawy.

Niewątpliwie przedwczesna śmierć matki powoda naruszyła dobro osobiste powoda, jakim jest wspomniana więź rodzinna dająca możliwość funkcjonowania w pełnej rodzinie.

Po śmierci matki powód stał się osobą nerwową i wybuchową, bardzo rozluźniły się też więzi z rodzeństwem powoda zaś, jak wynika z przesłuchania powoda, nawet po zawarciu związku małżeńskiego który, z uwagi na śmierć matki, został przełożony o dwa lata, zamierzał nadal wspólnie mieszkać z matką licząc na jej pomoc w przyszłości min. przy wychowywaniu dzieci.

W takim wypadku zadośćuczynienie ma zrekompensować, niezależnie od bólu spowodowanego śmiercią osoby bliskiej, własną krzywdę spowodowaną przedwczesną utratą członka rodziny, zaś niewątpliwie stratą najbliższej osoby, z którą powód był mocno związany uczuciowo i emocjonalnie, w każdym wypadku wywołuje zmiany w sferze niematerialnej. Potwierdza to również opinia biegłego psychiatry W. B. stwierdzająca, że w wyniku śmierci matki doszło u powoda do urazu psychicznego i zaburzeń emocjonalnych, powód doznał krzywdy. Jak już wskazano wyżej, trudno jest wycenić krzywdę i brak jednolitych kryteriów w tym zakresie, dlatego też każdy przypadek powinien być indywidualizowany z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy.

Wprowadzenie do przepisu klauzuli „odpowiedniej sumy” pozostawia Sądowi margines uznaniowości co do wysokości zadośćuczynienia. Dlatego też, mając na uwadze kompensacyjny charakter zadośćuczynienia, rodzaj naruszonego dobra – zaś dobra osobiste w postaci prawa do życia w rodzinie powinno zasługiwać na wzmoczoną ochronę, gdyż niewątpliwie naruszenie tego dobra stanowi większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich- oraz okoliczności wynikające z opinii biegłego z zakresu psychiatrii W. B., iż stwierdzony u powoda uraz psychiczny i zaburzenie emocjonalne nie miały istotnego wpływu na funkcjonowanie powoda w życiu osobistym, zawodowym i społecznym / potwierdził to częściowo powód /, a nadto, że stwierdzony uraz nie miał charakteru nadzwyczajnego i nie wywołało to u powoda długotrwałego lub trwałego uszczerbku na zdrowiu, Sąd uznał, że adekwatną dla doznanej krzywdy powoda będzie kwota 15.000 zł – przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy – która zrekompensuje krzywdę powoda tą odczuwalną w dacie zdarzenia jak i w okresie późniejszym.

W związku z tym należało uwzględnić powództwo do kwoty 15.000 zł /pkt.I wyroku/ zaś dalej idące powództwo – jako rażąco wygórowane i w tym zakresie należało podzielić stanowisko strony pozwanej – podlegało oddaleniu /pkt.II wyroku/.

Ustawowe odsetki od kwoty 15.000 zł Sąd uwzględnił od dnia 4 lipca 2013r. tj. po upływie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie / art. 14 ust. 1 ustawy z 22.05.2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych ... w związku z art. 817 kc/ i wezwania pozwanego do zapłaty , które nastąpiło pismem z dnia 31.05.2013r doręczonym stronie pozwanej dnia 3.06.2013r. zgodnie z przepisem z art. 455 kc w zw. z art. 481 kc .O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc stosunkowo rozdzielając koszty przy przyjęciu , że powód wygrał w 0,30 % / 15.000 zł : 50.000 zł / zaś strona pozwana wygrała w 0,70 % a zatem należne powodowi koszty wynoszą 770,14 zł / 0,3 0% x 2567,15 zł w tym 2400 zł kosztów adwokackich , 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 150,15 zł wynagrodzenia biegłego k-72/ , zaś stronie pozwanej 1797 zł / 0,70% x 2567,15 zł w tym 2400 zł kosztów adwokackich , 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 150,15 zł wynagrodzenia biegłego k-72/ i po stosunkowym rozdzieleniu należało zasądzić od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1026,86 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu / 1797 zł , 770,14 zł/.

Sąd nie uwzględnił wniosku pełnomocnika powoda o zasądzenie dwukrotności stawki minimalnej z tytułu zastępstwa procesowego uznając, że w sprawie nie zachodzą żadne wyjątkowe okoliczności uzasadniające uwzględnienie podwyższenie stawki zaś przedmiotowa sprawa nie należała do zawiłych , nie uzasadniał tego również jaki szczególnie nakład pracy profesjonalną pełnomocnika.

Na marginesie nadto podnieść należy , że na ustalenie wysokości należnego zadośćuczynienia nie może mieć wpływu fakt , że powód o zadośćuczynienie wystąpił dopiero po dłuższym okresie od śmierci matki , zaś termin przedawnienie w sprawie nie miał miejsca , jak również bez znaczenia dla sprawy pozostaje okoliczność , że powód po śmierci matki nie korzystał z pomocy psychologa lub psychiatry .

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych /Dz. U. nr 90 poz.594 ze. zm. – tekst jednolity/ nakazano stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu państwa – Sądu Rejonowego w Kłodzku kwoty 750 zł tytułem opłaty sądowej od zasądzzonego roszczenia , od uiszczenia której powód był w całości zwolniony, nie obciążając powoda kosztami sądowymi od oddalonego powództwa.

W tym stanie rzeczy mając na uwadze całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego , orzeczono jak w sentencji.